

РІШЕННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Спеціалізована вчена рада ДФ 64.055.037 Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця,
Міністерство освіти і науки України, м. Харків
прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» на підставі прилюдного захисту дисертації:
«Моделі оцінки впливу «шоків» на фінансову безпеку макроекономічних систем» за спеціальністю 051 «Економіка»
«12» лютого 2024 року

Полянський Владислав Олександрович 1994 року народження,
громадянин України,
освіта вища, закінчив у 2018 році Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця за спеціальністю «Економіка».

Закінчив аспірантуру з відривом від виробництва у 2022 році в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, де виконав освітньо-наукову програму «Економіка» за спеціальністю 051 «Економіка».

Працює викладачем кафедри економічної кібернетики і системного аналізу, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, з 15.09.2022 р. до цього часу.

Дисертацію виконано у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, Міністерство освіти і науки України, м. Харків.

Науковий керівник Гур'янова Лідія Семенівна, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри економічної кібернетики і системного аналізу.

Здобувач має 4 наукових публікації за темою дисертації, які зараховуються як 4 наукових публікації:

1. Полянський В. О. Моделі оцінки стійкості макроекономічних систем до екзогенних «шоків». *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»*. 2022. № 102. С. 57–68. URL: <https://doi.org/10.26565/2311-2379-2022-102-07> (фахове видання).

2. Полянський В. О. Аналіз прогностичних властивостей композитних індексів невизначеності в системах превентивного управління кризами. *Бізнес Інформ*. 2022. №5. С. 84–91. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-5-84-91> (фахове видання).

3. Полянський В.О. TVAR-моделі індикаторів фінансової безпеки макроекономічних систем: оцінка впливу енергетичного «шоку». *Управління розвитком*. 2022. №1. С. 18–24. URL: [https://doi.org/10.57111/devt.20\(1\).2022.18-24](https://doi.org/10.57111/devt.20(1).2022.18-24) (фахове видання).

4. Guryanova, L., Milevskiy, S., Bogachkova, L., Lytovchenko, I., Polyanskiy, V. (2018). Models of assessment and analysis in security management systems. *Problems of Infocommunications. Science and Technology (PIC S&T)*: Institute of Electrical and Electronics Engineers, Inc., 202-209 <https://ieeexplore.ieee.org/document/8632066>. DOI: 10.1109/INFOCOMMST.2018.8632066 (Web of Science Core Collection, Scopus)

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

Опонент **Стрельченко І. І.**, доктор економічних наук, доцент, Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля», професор кафедри міжнародного маркетингу, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Доцільно було б навести детальніше обґрунтування системи показників, за якою здійснюється оцінка впливу «шоків» на безпеку макроекономічних систем (с. 36-46).

2. Потребують детального пояснення взаємозв'язки модулів та моделей, наведених в концептуальній схемі дослідження (рис. 2.1). Детальніший опис концептуальної схеми (с. 92-101) дозволив би покращити сприйняття дослідницької стратегії дисертаційної роботи.

3. Бажано було б доповнити опис результатів реалізації моделі оцінки стійкості макроекономічних систем до екзогенних «шоків» (с. 101-117) порівняльним аналізом концепцій забезпечення безпеки макроекономічних систем, зокрема, таких як націленість на сталий розвиток через економічний суверенітет, забезпечення сталого розвитку через посилення соціальної складової, використання змішаної моделі забезпечення зовнішньої та внутрішньої безпеки тощо. Це дозволило б проаналізувати ефективність національних стратегій забезпечення безпеки в умовах впливу «шоків».

4. У п. 3.1 під час побудови інтегрального показника рівня фінансової безпеки макроекономічних систем використаний такий метод редукції простору ознак, як метод рівня розвитку (с. 152-155). Доцільно було б уточнити, чи розглядались інші методи редукції? Чим саме обумовлений вибір методу рівня розвитку? Бажано було б вказати переваги таксономічного показника рівня розвитку в порівнянні з іншими методами повної редукції ознак, навести коефіцієнти інформативності сформованої системи інтегральних показників.

5. У дисертаційній роботі варто було б приділити більшу увагу порівняльному аналізу моделей панельних даних рівня фінансової безпеки макроекономічних систем (с. 158-163), навести детальну інтерпретацію коефіцієнтів побудованих регресійних рівнянь з урахуванням гіпотез, які висунуті автором.

Опонент **Харламова Г. О.**, доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри економічної кібернетики, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертації не вказано які саме ієрархічні агломеративні методи кластерного аналізу використовувались для групування макроекономічних систем за рівнем стійкості до впливу «шоків» (стор. 106). Чи розглядались методи одиничного, повного, середнього зв'язків, які зазначені в концептуальній схемі (стор. 93), під час попереднього аналізу даних? Доцільно було б вказати, яким чином здійснювався вибір методу, який використовується для групування (стор. 106)?

2. Автору доцільно було б пояснити, що розуміється під «каскадною» кризою (стор. 119) під час розробки моделі розпізнавання класу макроекономічних систем за рівнем стійкості до впливу «шоків».

3. У дисертаційному дослідженні зроблено акцент на розробці моделі оцінки впливу енергетичного «шоку» на індикатори фінансової безпеки динамічно нестабільних систем (країни-репрезентанта кластера країн з низьким рівнем стійкості до впливу «шоків») (с. 185-197). Доцільно було б здійснити реалізацію вказаних моделей на даних країн-репрезентантів інших кластерів.

4. Доцільно було б привести детальне економічне обґрунтування сценарного аналізу зміни індикаторів фінансової безпеки внаслідок дії енергетичного «шоку» (стор. 193-197).

5. У дисертації слід було б вказати чи вимагають побудовані моделі динамічної зміни всередині обраних кластерів? Зокрема, з контексту дисертації незрозуміло чи враховувались можливі динамічні зміни у складі країн-репрезентантів (стор. 168)?

Рецензент **Шабельник Т. В.**, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, професор кафедри економічної кібернетики і системного аналізу, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Під час аналізу існуючих підходів до моделювання впливу «шоків» на безпеку макроекономічних систем у п. 1.3 здобувач здебільшого орієнтувався на наукові праці авторів країн, що розвиваються (стор. 85-86). Доцільно було б здійснити більш повний огляд наукових робіт вчених розвинутих країн, провести порівняльний аналіз концепцій забезпечення національної безпеки.

2. Наголошуючи на теоретико-практичній цінності запропонованого автором концептуального підходу та комплексу моделей оцінки впливу «шоків» на фінансову безпеку макроекономічних систем (стор. 93-95), слід зазначити, що бажано було доповнити концептуальну схему дослідження модулем прийняття рішень, що дозволило б уточнити напрями адаптації стратегії забезпечення фінансової безпеки в існуючих умовах.

3. Слід зазначити, що порівняння якості розпізнавання кризи під час побудови композитного індексу невизначеності (Composite Uncertainty Index) за допомогою методу головних компонент (стор. 138-144) здійснюється на підставі таких індикаторів як St. Louis FED FSI, Kansas City Fed FSI, індекс валютного тиску (стор. 135-137, стор. 144). Бажано було б більш повно обґрунтувати, чому ці індекси розглядаються як «еталонні»?

4. Під час формування системи індикаторів фінансової безпеки (табл. 3.2) автором використано частотний аналіз наукової літератури (стор. 151-152). Бажано було б розглянути альтернативні підходи щодо фільтрації системи індикаторів.

Рецензент **Чаговець Л. О.**, кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, доцент кафедри економічної кібернетики і системного аналізу, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У параграфі 1.2 під час розробки класифікації «шоків» розглядаються «шоки» переважно економічної природи. Доцільно було би розглянути інші за природою походження «шоки», які мають значні фінансово-економічні наслідки. Наприклад, пандемічні «шоки», соціально-політичні «шоки» тощо (С. 67-70).

2. Під час класифікації макроекономічних систем за рівнем вразливості до впливу «шоків» необхідно було розширити число використаних методів ієрархічного кластерного аналізу з наступним порівняльним аналізом отриманих результатів (С. 106-107).

3. Під час побудови системи індикаторів раннього попередження криз у механізмі управління безпекою доцільно було б уточнити, чому саме композитним індексам невизначеності віддано перевагу в порівнянні з використанням базових діагностичних показників (С. 134-144)?

4. Треба зауважити, що із тексту дисертації не зрозуміло, як має в теперішній час формуватися політика забезпечення фінансової безпеки з урахуванням впливу енергетичного «шоку» (С. 192-197).

5. В якості технічного зауваження слід зазначити, що у роботі зустрічаються незначні стилістичні недоліки.

Голова спеціалізованої вченої ради ДФ 64.055.037 **Отенко І. П.**, доктор економічних наук, професор, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, надала позитивний відгук без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Полянському Владиславу Олександровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Голова спеціалізованої
вченої ради

Ірина ОТЕНКО